

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

ŠTEV. 12

1-9-3-8

SL
ČEBELNARSKI
LETNIK
XLI

GLASILO

SLOVENSKEGA
ČEBELARŠKEGA
DRUŠTVA

V
LIUBLJANI

Vsebina:

Učimo se brati pri panjevi bradi	177	Opazovalne postaje	184
Moja opazovanja	178	Peter Pavel Glavar	185
† Mihajl Vrbič	180	Kotiček za radovedneže	186
Čebelarjenje s kranjiči	180	Društvene vesti	188
Poročilo o društveni čebelini plemenilni postaji na Kopiščih ob K. B. za l. 1958	181	Naše podružnice	189
Zveza jugoslovanskih čebelarskih društev in zadrug	185	Drobir	190
		Raznoterosti iz domačih in tujih virov	192

Mali oglasi

Za izpopolnitev podružnične knjižnice rabim od letnika 1929. števil. 2. in od letnika 1930. tudi števil. 2. Sl. Č. Kdor bi jih lahko oddal, naj jih pošlje na naslov Mayer Julij, šol. upr., Dob pri Domžalah.

Kupim 10 A. Ž. panjev s čebelami vred. Satje ne sme biti staro preko 2 leti. Obenem kupim 200 izdelanih satnic za A. Ž. panje. Satje ne sme biti trotovske in ne preko 2 leti staro, biti mora še prosojno. — Ponudbe s ceno pošljite na naslov: Ferdinand Kvas, starešina sodišča, Gračac - Lika.

Prodám čebelnjak s 6 A. Ž. panji s čebelami in zimsko zalogo ajdovega medu. Panji so bili letos novi, satje je dobro ohranjeno. Cena 2500.— din. Slika čebelnjaka na razpolago. — Franc Radi, kolar, Leskovec pri Krškem.

Ponovno prosimo, da člani in podružnice takoj nakažejo zaostalo članarino. Zadnji mesec v letu teče, obračune moramo skleniti. Pohitite!

Popravki:

1.) V števil. 11 letošnjega Slov. Čebelarja je bilo na str. 165 objavljeno, da je na sliki št. 5 označen oddelek „Mariborske čebelarske razstave“ razstavila društvena čebelarna iz Ljubljane. Pravilno pa se mora glasiti, da je ta oddelek razstavil predsednik mariborske podružnice g. Oton Črepinko.

2.) V poročilu o občnem zboru Čebelarskega društva je bilo javljeno, da je za znižanje enotne teže za kranjiče pri prevozu v pašo prosila podružnica v Boh. Bistrici. Glasiti pa se mora, da so za ureditev enotne teže za kranjiče pri prevozu v pašo prosile vse podružnice radovljiškega okraja.

3.) V istem poročilu je bilo pri „Slučajnostih“ javljeno, da je g. Anžič predlagal zahvalno pismo g. Virjentu in g. Sajovicu. Pravilno se mora glasiti, da je to zahvalo predlagal g. Avšič.

Glasilo Slovenskega Čebelarskega društva v Ljubljani

Izhaja mesečno. — Urejuje: Avgust Bukovec, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 14

Številka 12

V Ljubljani, 1. decembra 1938

Letnik XLI

Učimo se brati pri panjevi bradi

A. Žnideršič.

Pred več leti sem bral v nekem čebelarskem listu o poizkusih, ki jih je delal neki čebelar s tem, da je zvečer v dobi glavne paše tehtal one panje, ki jih je tisti dan pregledal, prav tako pa tudi panje, ki jih je pustil pri miru. Pokazalo se je, da so imeli nepregledani panji precej več prebitka kakor pregledani. To nas uči, da si škodujemo, če pregledujemo družine med bero. Res da marsikdaj ne gre brez tega, ampak večkrat bi kak pregled lahko opustili, če vemo, da je v panju vse v redu. To velja predvsem za one čebelarje, ki kaj radi stikajo po panjih, če le pridejo k čebelam in se ne vprašajo, če je to potrebno, ali ne; ne velja pa za one, ki panjev niti takrat ne odprejo, kadar je pregled potreben. Kako naj si pa pomagamo, da nam ne bo treba plodišča prevečkrat razkopati? Odgovor je lahek: vem, da ga vsi skušeni čebelarji poznajo. Glasi se: Učimo se brati pri bradi. To se pravi, opazujmo dogodke na bradi in vedeli bomo, kako je v njegovi notranjščini. Seveda ni s tem rečeno, da bomo vse razbrali. N. pr. če gre medena zaloga h koncu, ali če je v panju kak drug tehten nedostatek, ga ne bomo mogli dognati brez pregleda panja. Naj navedem, kaj vse lahko spoznamo in ugotovimo na bradi, ne da bi panj odpirali:

1) Po letu čebel lahko doženemo močne, srednjemočne in slabe družine;

2) če prinašajo čebele obilno obnožino, je družina pridna in sposobna;

3) če drže čebele pri naletu svoj zadek navzdol, je to znak dobre paše;

4) prašenje čebel na bradi nam pove, da se dobro počutijo;

5) če razburjeno begajo ob žrelu, če naglo priletavajo in odletavajo in če hitro smuknejo v panj, so ropnice na delu;

6) če prisedajo ob dobri paši, jim manjka prostora;

7) če izletavajo trotje dopoldne iz panja, bo panj rojil;

8) mrtvi črvi na bradi pomenijo močno družino;

9) odgon trotov govori za rodovitnost matice, ali pa za konec paše;

10) zamazano žrelo pomeni grižo;

11) neprijetno kislo dišeč drobir na bradi so ostanki mrtvih ličink, ki so pomrle zaradi gnilobe;

12) beganje čebel po bradi in končnici pomeni osirotelost;

13) če ima panj še trote, medtem ko so jih vsi drugi že odgnali, je brez matice ali pa ima trotovko;

14) če lazijo iz žrela onemogle čebele, umira družina zavoljo lakote.

To in morda še kaj drugega lahko razbere skrben čebelar z brade, če le pridno opazuje. Posegel bo tedaj v panj le takrat, ko bo res potrebno, sicer ga bo pa pustil pri miru. Koristil bo s tem sebi in svojim čebelam.

Kdor pa rabi gradilni satnik, o katerem sem že pisal, bo lahko videl in zvedel še kaj več o razpoloženju v panju, ne da bi mu bilo treba družino vznemirjati.

Moja opazovanja

J. Mayer — Dob.

Običajno pravimo: Kadar panj ne mara več rojiti, poderejo čebele ostale matičnike. Ali pa: V izrojencu pomori pevka mlade matice in ostane tako gospodarica v panju.

Pri tem me je vedno zanimalo:

1. Kako uničijo matice v skoro godnih matičnikih, ali s pikom ali na drug način?

2. Kdo piči mlado matico, ali čebele, ali novo izležena pevka?

Problem me je tem bolj zanimal, ker mi je znan ustroj matičnika. Ta je vendar zelo velik in ima mlada matica v njem še dovolj prostora, da se izogiblje sikajočemu žčlu. Poleg tega je matičnik zgrajen iz debelih voščenih sten, ki so še ojačene s prizidki. Dvomil sem, da bi čebele ali celo matica skozi take stene pikala. Nadalje nam je vsem znano, da je spodnja tretjina matičnika na notranji strani zgrajena prav za prav iz finega svilenega kokona, ki ga je žerka pred zabutivijo spredla. V tem kokonu mora obiti žel, če bi tam z njim skušale doseči mladico.

Zadeva me je tem bolj zanimala, ker mi tudi nobena strokovna knjiga ali strokovni list nista mogla točno pojasniti te tragedije v panju.

Slučaj mi je prišel na pomoč in mislim, da se mi je vsaj delno posrečilo razvozlati zamotano uganko.

Bilo je na pomlad 1955, ko se je eden mojih eksportovcev pripravljaj na družca. Panj je imel izborno matico, potomko moga najboljšega medarja, zašto sem hotel pridobiti vse godne matičnike. Razkopaj sem panj in napravil poleg izrojence še štiri prašilčke, ki sem jih namestil v Kleinov matičnjak. Vsak prašilček je dobil po en sat z godnim matičnikom in vsemi čebelami, ki so bile na satu. Ojačil pa sem ga še s satom pokrite, že godne zalege brez čebel iz drugega močnega AŽ panja. Tretji sat sem vzel iz medišča drugih panjev. Večji del satja in z njim vse mlajše matičnike pa je imel izrojenc. Navadno sem tudi izrojencu puščal le po en (= najstarejši) matičnik. Menda me je nenaden obisk motil, da to leto nisem porezal nadštevlnih matičnikov.

Vreme je bilo izborno in vse se je razvijalo po načrtu. Ko sem nekaj dni nato pregledoval prašilčke, sem v eksportovcu v svoje presenečenje našel sledeče:

Panj je očitno opustil misel na rojenje, ker je matičnike začel res podirati. Pa kako! Pri najstarejšem je bil na spodnji strani odstranjen vosek in se je svetil svilnat zapredek, kot to vidimo pri vsakem godnem matičniku. Trije drugi dotlej pokriti matičniki pa so bili načeti in so imeli v sredini podolgovato odprtino, kot jo vidimo pri vseh podrtih matičnikih. V teh matičnikih so bile žive nedotaknjene matice! Bile so popolnoma godne, normalno barvane in so se povsem normalno kretale. Vendar niso mogle iz matičnika, ker je bila odprtina toliko pomaknjena proti sredini.

Poudarjam: Matice so bile popolnoma godne in dorasle ter normalno barvane, bile so tudi zelo živahne. V nerazdrtem panju bi bile te matice šle ali z zapoznelim družcem ali pa s tretjvccem!

Posvetilo se mi je. Skozi to narejeno odprtino prihaja pogibel mladim maticam! Njihov zadek, kjer je nameščen glavni živčni in življenski sistem, je razgaljen in nezavarovan ter ga z lahkoto zadene smrtonosno žel.

Vsa nadaljna leta sem pazljivo motril prašilčke in izrojence. Večkrat sem jih revidiral, dostikrat po nepotrebem; posebno sem mrevaril izrojence, ki sem jim vedno puščal po več matičnikov. Pa navadno sem prišel prepozno, ker sem našel že razjedene matičnike in odstranjene mrtve matice.

Lani sem zopet naletel na tak razjeden matičnik, ki je v njem bila še matica, toda že mrtva. Njeno telo je bilo mehko in nekako upadlo ter je zaradi tega zadek molel v odprtino. Morda so čebele odprtino celo nekoliko razširile. Ugotoviti nisem mogel, zakaj je prav za prav nastopila smrt, ali in od koga je bila matica pičena. Vsekakor pa sem mogel ugotoviti, da matica ni imela krčevito zvitega zadka, kot ga opazimo pri pičenih čebelah.

Pa še nekaj sem lani doživel! Prestavljeni AŽ panji so kar vprek stavili matičnike in sem z izrezovanjem komaj zadrževal roje. Izrezane matičnike sem metal v škatlico, ki sem jo imel z risalnim žebličkom pripeto ob steno. Med mnogimi matičniki je bilo tudi nekaj popolnoma godnih in sem v njih čutil matice, ki so že škrabljale. Kmalu je tudi ena odkrila pokrovček in izlezla. Izprehajala se je po robu škatlice. Pa ne dolgo! Ali je slišala kak glas, ali je kaj „vohala“; nenadoma in z nekako nervoznostjo je zapustila rob škatlice in hitela naravnost na matičnike. Tam

sem opazil, kako je iz enega matičnika pomaljala tipalke druga matica. Pokrovček je bil že odstrižen ter se je komaj še držal. Ker matica ni čutila zapreke, je pokrovček odrinila in nekolikokrat nezaupno pomolela glavo iz matičnika. Nato je šele previdno izlezla in si takoj pogladila tipalke in krila. Medtem se ji je približala prejšnja matica in komaj sta se potipali, že sta se besno zagnali druga v drugo. Krčili sta zadke, da bi zadali smrtonosni ubod. Res se je eni posrečilo, da je porinila želo med presledek obročka. Takoj sta se izpustili. Pičena matica se je nekakō stresla in ostala, kot bi se pomišljala, nato je „previdno“ (počasi) lezla po matičnikih. Druga je takoj po piku hitela nervozno po matičnikih in škatlici in se ni niti najmanj zanimala za pičeno matico, dasi jo je večkrat zadela in otipala. Gibi pičene matice so postajali počasnejši in okornejši, večkrat je počivala in si gladila tipalke in sploh vse telo. Slednjič je skoro mirno obstala na tistih koščkih satja in le rahlo trepetanje njenih tipalk je pričalo, da še ni popolnoma mrtva. Nekako po preteku pol ure sem ji stisnil prsni koš, pri tem pa sem ugotovil, da je bilo njeno telo mehko. Tudi sem mogel dognati, da po piku ni potegovala nog za seboj, kot to delajo pičene čebele.

Letošnjo pomlad sem imel spet srečo. V enem prašilčku sem pustil dva lepa matičnika, prav za prav je bil to matični dvojček, dva tesno drug ob drugem zidana matičnika. Nisem se mogel odločiti, katerega bi pustil in katerega bi podrl, pa sem to delo prepustil čebelam. Čez dva dni sem pričakoval „rojstvo“ matice in sem tisto popoldne prašilčka revidiral. Nudila se mi je sledeča slika.

En matičnik je imel ob strani izjedeno podolgovato odprtino, v njem je bila živa in popolnoma godna matica. Dozdevalo se mi je, da na tem delu dvojčka — matičnika ni sedela nobena čebela. Morda jih je moje „delo“ prepodilo? Drugi je kazal običajno sliko ugodnega matičnika. Zapredek je bil brez voska, in se mi je zdelo, da je bil pokrovček delno že odstrižen. Kmalu sem namreč opazil, da je matica pomolela skozi malo razpoko svoj jeziček in čebele — na tem delu pa so bile! — so ji takoj postregle. Jeziček je izginil in čez nekaj časa se je odkril pokrovček in odprta so bila matični vrata v življenje. Da ste videli previdnost, s katero je matica izlezla! Pomolila je tipalki iz celice, z njima malo pomigala in jih spet skrila v varno zavetje. Naglo

je pomolela glavico iz matičnika in jo enako naglo zopet skrila. Zopet je strigla samo s tipalkami. Pomolela je skoro vse oprsje iz celice, pa se zopet naglo skrila. Ves čas so stale čebele v bližini in s svojimi tipalkami migotale proti matici. Slednjič se je vendar opogumila, se zagnala iz celice ter preko roba zlezla na matičnik, kjer so jo takoj obkolile čebelice in jo pokrepčale. Vendar so bile njene kretnje nekako živčne in je pobegnila na sat med kopico čebel. Prepričan sem, da jo je motila svetloba in pa vrvež čebel, ki se na kozici niso počutile posebno „doma“. Previdno sem dal sat v prašilnik in ga odprl šele zgodaj drugo jutro. Druga matica je bila mrtva in sem čebele ravno motil, ko so jo vlačile iz celice.

Zakaj smrt in kdo jo je pičil?

Res nisem v nobenem primeru ugotovil, da je mlada matica pičila tekmovalko v matičniku, vendar sem v tem prepričan po gorenjih opazovanjih. Te zopet objavljam z željo in prošnjo, da bi pri bralcih vzbudile zanimanje in bi sami nadalje opazovali in slednjič se nam bo le posrečilo dognati potek te tragedije v panju.

*

Navadno porablja matica svoje želo v borbi z drugo matico. In vendar sem letos doživel, da ga je rabila proti meni. Pri barvanju matic je bilo. Zaradi lažjega dela držim matice preko napetega kolena, da jim pritisnem „krstni list“. Ena letošnjih mladice, ki je že zalegala, me je pri tem pičila v koleno skozi tanko blago. V skrbeh sem bil zaradi matičnega žela, pa ga je izdrla brez okvare in ni kazala niti najmanjšega znaka pohabljenosti. Vse poznejše mesece je pridno zalegala in upam, da mi bo dobro prezimila. Dozdevalo se mi je tudi, da mi njen pik ni povzročil toliko bolečin kot čebelji.

Pripomba ur. Iz prakse zanesljivo vemo, da so včasih čebele tisti činitelji, ki odločujejo o življenju in smrti godnih in negodnih matic v zalegi. Dostikrat se pripeti, da panj da prvca, potem pa nastopi dolgotrajno slabo vreme, ki vzame čebelam pogum za nadaljno rojenje. Tedaj se čebele lotijo že godnih matičnikov in jih podrejo. S podiranjem odlašajo včasih tako dolgo, da je zalega v matičnikih že živa, toda pevka še ni zapustila matičnika. Zjutraj najdemo na bradi takega panja že popolnoma godne matice mladice, ako pa panj pregle-

damo, vidimo, da so že vsi matičniki porrti, izvzemši enega.

Pripeti se tudi, da panj zapoje, poje več dni, roj pa ne izleti zavoljo slabega vremena. Kdo v takem primeru izvrši rabeljski posel, ali pevka, ali čebele, ne morem reči, ker tega še nikdar nisem mogel opazovati.

† Mihajl Vrbič

V razredčenih vrstah stare čebelarške garde je nastala zopet nova vrzel. Dne 23. novembra je umrl v Ljubljani Mihajl Vrbič, šolski upravitelj v p.

Pokojnik je bil v Sodražici splošno znana in priljubljena osebnost. Rojen l. 1865. v Ljubljani je po dovršenih študijah odšel l. 1889. v Sodražico v službovanje na ondoto šolo, kjer je ostal 40 let — skoraj do konca svojega življenja. V tej dolgi dobi je postal pravcati Ribničan, ki se niti po govoricah ni več ločil od domačinov.

Vrbič je bil mirnega, treznega in preudarnega značaja, obenem pa zelo delaven človek, ki je storil mnogo dobrega in koristnega za sodraško dolino. V Sodražici je ustanovil posojilnico, ki jo je vzorno vodil dolgo let. Bil je umen čebelar in sadjar, vzoren voditelj kmetijsko nadaljevalne šole in voditelj vremenske opazovalnice. Od časa do časa se je oglasil tudi v Slov. Čebelarju. Njegovi članki so bili zanimivi in poučni; poznalo se jim je, da jih je pisal človek s temeljito praktično izobrazbo.

Neštete so zasluge pokojnega za prosveto sodraške doline. Starejši rod se ga bo spominjal z globoko hvaležnostjo za vse dragocene nauke, ki jih je prejel od njega. Tudi čebelarji ga bodo ohranili v najlepšem spominu zaradi njegove značajnosti, uslužnosti in zaradi njegove velike ljubezni do čebelarstva.

Blag mu spomin!

Čebelarjenje s kranjiči

Gorenjec.

Primeri je čudna, bo rekel kdo, pa meni se zdi ravno tako, odkar sem podrł kranjiče, kakor človeku, ki je izgubil vero očetov. Kadar grem mimo čebelnjaka, v katerem vidim sklad kranjskih panjev, se me prime nekaj kakor kes in vselej naredim sklep, da bova s to od učenih čebelarjev tako ime-

novano škatlo še neločljiva prijatelja. Seveda ne sme kdo vzeti besede „učenih“ kot zasmeh, o ne, ne mislim tu reči čebelarjev, ki imajo vso čebelarstvo znanost v mezincu, ampak prime se nas tista „učena nadutost“, kateri podležemo tudi preprosti čebelarji. Torej, jaz sem mislil, to priznam odkrito, Bog ve kakšen čebelar sem postal, ko sem odpravil zadnjega kranjiča iz čebelnjaka. Res je bil pogled na čebelnjak od zunaj lepši, ker so stali A. Ž. panji kakor lepo napravljeni vojaki pri paradi, brez ponižnega kupčka „škatel“, ali če je bila moja čebelarška duša zmeraj po tem „slavnem“ činu zadovoljna tudi pri pogledu od znotraj, rajši zamolčim. Bolj pošteno pa bo, če rečem: ni bila. Vselej, kadar sem pogrešal pomoči ljubega kranjiča, me je „prijelo“, pa sem se napotil k svojemu čebelarškemu stricu. Pravim mu stric zato, ker sem od njega kupil šele čebele, od katerih sem res kaj imel dobička. Moj stric je čebelar starega kova; čebelarji izključno s kranjiči, pa ne le zgolj za zabavo, ima tudi uspehe. Seveda sva takoj pri čebelah. Ko mi kaže svoje krasne plemenjake, si mislim, kaj bi se šele doseglo z njimi, ko bi ti imel Janševo knjigo o čebelarstvu in se po njej tudi ravnal. Dragi čebelarji s kranjiči, rekel sem že, kakšna škoda je, da nimate vsi te „zlate knjige“ pa moram reči še enkrat, če vzamete denar za to knjigo tudi izpod kože, kakor pravimo, če naredimo dolg, vzemite ga, povrnjen bo tisočkrat. Da se vrnem k mojemu čebelarju! Videl sem pri njem majhnega kranjička. „Stric,“ pravim, „zakaj pa vam je ta?“

Kakor da si zbudil iz spanja boga zgovornosti, so se možu odprle vse zatvornice, s katerimi imamo zaprto govorigo. Seže po panj in potem odpre normalnega kranjiča in porine manjšega vanj. „Vidiš,“ pravi, „zato ga imam“. „Tu so starci; k njim ali vanje devam prvice, ti imajo oprane matice. Ko se začno drugci, pa jih ne denem trdo k njim, ker imajo še „surove“ matice (odkod njemu izraz surova, ne vem, pa ni slab); odmaknem jih vsaj za eno ped od prvih. Zakaj, ti bom že povedal. Torej, prvice, drugce in tudi tretjevce dam proč od starcev, in sicer vsakega zase, čeprav je majhen. Ko se jih nabere približno število kot jih hočem imeti, neham s samostojnim vsajanjem, z vsemi nadaljnimi drugci in tretjevci pa jih začnem ojačevati, kar po redu, kakor sem jih vsajal.“ „To pa ne delate prav“, mu pravim, „zakaj jih ne združite takoj ob rojenju, ko imajo vsi še — da rabim njegov izraz — surove matice?“

Pomilovalno me pogleda mož in reče: „To delajo samo taki čebelarji, ki sploh ne znajo rojev družiti. Le poslušaj, zakaj tako delam! Pred ojačevanjem so vse matice navadno že sprašene, ravno to pa hočem; če pa kateri izgubi na prahi matico, zleze k sosedu in ga pustim pri miru, ker je že dovolj močan. Vse druge pa naredim močne sam. Ko dobim roj, ki je po mojem mnenju že odveč, ga vsadim, zvečer pa naredim iz njega „praš“, vse druge čebele pa spravim v mali panj, ki sem ti ga prej kazal. Kakor hitro so notri, ga takoj zaprem in jim dam zraka. V kratkem začnejo noreti, ker nimajo matice. Pustim jih, da se prav pošteno znore, kar se zgodi v dveh, treh urah, nato pa iztaknem kranjiču z že sprašeno matico zadnjo končnico in tudi onemu brez matice. Ker je ta manjši, gre vanj, in ponoči se osirotele čebele polagoma združijo s čebelami s sprašeno matico, da niti ne vedo kdaj so prišle vkup. Drugo jutro je vse v redu, niti ena čebela ne pade zato ker so prišle k sprašeni matici. Seveda, se mi posmeje, ko bi tako delal kot drugi, ne gre tako lepo, vi pa kar panj na tla na rjuho, potem pa zad treščite drug roj ter zraven še podite čebele v novi panj. S tako silo združeni roj se kolje, da je joj, drugo jutro pa vlečete mrtvice ven; vsaj pol jih pade. Ker vam ne gre delo dobro od rok, se ga navadno niti ne postopite, rajši vsak roj zase, zato pa imate jeseni same „čuke“, namesto polnih panjev.

„Vidiš, s tem da so matice že sprašene, dosežem tudi enako moč panjev, če bi pa združeval take s surovimi, bi jo pa ta ali oni zgubil na prahi in potem se nabaše preveč čebel v enem panju. Pa še nekaj je, ki govori za moj postopek. Drug večer dam vsakemu nekaj klaje. Ker je matica že sprašena, to smem storiti, drugače pa gre iz panja. Da mi ti le vidiš, kako hitro tak panj napreduje! Matica začne, spodbujena po klaji, takoj zalegati, čebele pa hitro staviti satje. Povem ti, da prehitri marsikakega prvca, čeprav so ti bolj zgodnji.“

„Lepo ste mi zdaj povedali, kaj pa takrat, kadar rojev za ojačevanje nimate, n. pr. če je deževje ali kaj drugega, da jih ni? Takrat imate tudi vi „čuke“,“ ga vsekam nazaj, „če bi pa sproti združevali pa bi jih ne imeli.“

„Zopet si eno zinil, vsi mladi čebelarji veste vse le ko govorite, pri delu ste pa siromaki; le počakaj malo, pridem takoj.“ Kmalu se vrne z dvema nekakima grabljicam podobnima pripravama; vsaka je imela

po osem zob, visokih malo manj kot je notranja višina kranjiča.

„Zdaj pa le glej, modrijan! Kadar rojev ojačevalcev ni, pa kak deževen dan, ko imam čas, podrem toliko rojev in združim, da so vsi močni. Ker imajo že satje, ga postavim v te grabljice in ga porinem trdo do gnezda panja, ki je sam zase preslab. Panj nič ne obračam, ni treba. Ko je že vse v panju, privzdignem z dvema klinastima deščicama grabljice s satjem vred, da je trdo pri stropu. Ko je satje pritrjeno, izvlečem ti dve deščici ven in grablje same odnehajo, da jih lahko potegnem ven. No, ali zdaj veš vse, trma ti čebelarstva? Seveda, ti misliš, da če ni vse satje vdeleno v tistih tvojih okvirjih, pa se sploh ne da nič narediti. Pa se!“

„Seveda, pri tem načinu združevanja gledam, da devam vkup kolikor mogoče le sosede, da se ne motijo preveč čebele, ki so že vletene.“

Občudoval sem moža, ki s tako preprostimi sredstvi doseže svoj namen. Ker pa nisem bil sit učenosti, ga dregam dalje. „Kaj pa starci, ki so rojili, ali te pustite, da hodijo svoja pota pri dajanju rojev?“

„Nak, tudi tem vrnem zadnje roje, ako vidim, da so se preveč izrojili. Seveda jim prej pobere matice, ter jih dam v praš (na praho!).“

Poročilo

o društveni čebelni plemenilni postaji na Kopiščih ob K. B. za l. 1938

Jos. Verbič.

Črke na napisni deski našega plemenišča postajajo že težko čitljive in ograjni stebri odpovedujejo službo, vendar je še vedno zelo malo čebelarjev v območju te društvene naprave, ki so preizkusili njeno vrednost.

Vodstvo je tudi letos skrbelo, da so mogli rejci brez zaprek vršiti najvažnejši del pravilne vzreje čebelnih matic. Na postaji je bil že konec aprila pripravljen dober plemenjak z mladimi troti in razpostavljeno primerno število hramčkov. Hramčki so bili v polsenci šele letos se razraslega grmovja in drevja in niso bili tako kakor predzadnji leti, ko nam je bil vihar podrl zavetne smreke, izpostavljeni prehudi sončni pripeki.

20 hramčkov, ki z njimi razpolaga postaja, more nuditi zavetje hkrati 40 plemenilnikom. Ako bi te male panjičke v maju, juniju in juliju mesečno po dvakrat izmenjali, bi mogla Kopišča vsako leto sprejeti 240 matic. Žal, da jih je bilo letos prinešenih le 56.

Število rejcev, ki so zaupali matice postaji, je bilo še bolj neznančno. Bili so pa med njimi priprosti a dovetni čebelarji, ki zaslužijo vse priznanje. Posebno se je odlikoval g. Štirn Silvester iz Hraš pri Smladniku. Najbolj ga označuje odstavek pisma, ki sem ga prejel od njega. Glasi se: Ovira, da se naši člani ne poslužujejo plemenilne postaje, je pomanjkanje plemenilnikov. Storil pa bom vse, kar je v moji moči, da bo v bodočem letu ta prekristna društvena naprava bolje obiskovana kakor je bila doslej. Nanem imam, da bi ustanovili rejno okrožje za vasi Smladnik, Sv. Valburga, Hraše in Zapoge. Te vasi so stisnjene ob vznožju starega gradu in so z večjo razdaljo ločene od drugih vasi, tako da bi se po mojem mnenju dalo obdržati čisto pleme, če bi ga le enkrat pošteno očistili. Vem, da me čaka še težko delo, ker se nekateri člani in nečlani kar nič ne ogrevajo za to in se izgovarjajo na vse mogoče načine. Toda klonil ne bom, dokler ne izgine zadnji bastard iz gori omenjenih vasi." Če bi imeli še nekaj tako vzglednih delavcev kot je g. Štirn, bi morali v kratkem času postaviti več plemenilnih postaj.

Da na Kopiščih letos nismo številčno napredovali glede matic in rejcev, je povzročila deloma kranjska čebelarska podružnica, ki je otvorila v Kokri svojo postajo in s tem olajšala delo nekaterim svojim članom, ki so dosedaj prenašali svoj matični naraščaj v oddaljeno Kamniško Bistrico.

Ta ugotovitev ni nikakršen očitak podružnici. Moram jo le pohvaliti, da se je lotila težke naloge in odvzela društvu del bremena. Želim ji najboljše uspehe in več posnemalcev.

Matic je bilo oplemenjenih 27, torej nad 80 odstotkov. Brez uspeha so bili prinešeni le oni plemenilčki, ki so že v teku prvih 24 ur po prenosu zapustili svoje bivališče ter se razpršili. Po moji sodbi niso bili primerno sestavljeni, oziroma pripravljani. Pobegle družinice so bile napravljene ali iz samih starih čebel, ali pa se njihovim čebelam ni dalo zadosti časa, da bi bile voljne sprejeti novo neoplemenjeno matico in da bi se z njo v temi in na hladnem

povezale v nerazdružljivo celoto. Kakor sem že prejšnje leto povedal, se pa tudi razgrete in razburjene čebele, ki jih takoj po prenosu na plemenišče pri solnčnem siju odpremo, zelo rade za vedno poslove od svojega doma.

Vsi rojički so bili letos dobro založeni z najprimernejšo hrano. Poznalo se je, da smo dobivali za prehrano čebel vsestransko uporaben denaturiran sladkor. Četudi je bilo sladkorni moki primešano žaganje, vendar se je dala za medeno primesjo predelati v dobro sladkorno testo.

Že takoj drugo leto postajinega obstoja in vsa sledeča leta sem uvaževal dejstvo, da večina čebelarjev prinaša na postajo matice samo eno leto, potem pa izostane. S takim postopanjem ni mogoče doseči smotra! Čebelarji ne smejo misliti, da so brez slehernih drugih ukrepov že zadosti storili za izboljšanje svojih medaric, ako so pustili, da se jim je enkrat omožilo na našem plemenišču nekoliko matic.

Zavedni in napredni rejci drugih živali neprestano opazujejo znake in svojstva svojih negovancev. Dokler se sploh pečajo z vzrejo, jemljejo leto za letom najboljše živali obeh spolov za pridobitev potomcev.

Dober uspeh pri vzreji čebel pa je iz vzrokov, ki se ne dajo z nekaj besedami navesti, težavnejši kakor pri vzreji drugih živali; zato se morajo čebelarji tem vestnejše držati pravkar omenjenega splošnega rejnega načela. Rejcem v območju plemenilne postaje je delo zelo olajšano, ker jim odpade vsa skrb za moški naraščaj.

Ali prenehavajo čebelarji pošiljati matice na plemenišče, ker niso zadovoljni z uspehi? Dvomim! O vrednosti matic, ki so se v preteklih letih oplemenile na Kopiščih, sem dobil le dobre vesti. Žal, da čebelarji o njih premalo poročajo in da še nismo tako daleč, da bi mogli s številkami dokazati večjo povprečno zmogljivost čebel od požlahtjenih matic.

Z ene strani pa sem posredno le dobil vest, da naša ustanova ne dela čudežev. Tej sodbi nikakor ne ugovarjam, temveč celo trdim, da morejo biti nekatere, vendar le redke matice, oplemenjene na najboljši postaji, slabše, kakor so bile njih matere.

Vzrok tega pojava bo lahko razumel vsakdo, ki ve, koliko činiteljev je treba upoštevati pri presoji popolnostne stopnje nekaterih čebelnih svojstev in kako lahko se motimo pri tem. Poglejmo sledeči primer. Družino, ki nas je razveselila v dveh

zaporednih letih, ne da bi izmenjala matico, z največjo množino medu, proglasimo za najboljšo. Do tega zaključka smo prišli, ko smo primerjali med seboj le družine iz najbližje sosesčine v čebelnjaku. Naš sklep bi bil pa drugačen, ako bi to najboljšo družino primerjali pod enakimi pogoji še s kako od drugod prineseno družino, ki bi se mogoče še bolj izkazala. Iz tega se vidi, da more biti tudi med najboljšimi družinami in njenimi roditeljicami razlika, ki obstoji v našem primeru v tem, da proizvajajo večje ali manjše število pridnih, oziroma lenih čebel. Vse, zlasti pa dozdevno najboljše matice, kakršnih je pri naših čebelarjih največ, morejo zaleči v matičnike jajčeca z osnovo za manjšo pridnost in matice, ki nastanejo iz te zalege, ne dosežejo svojih roditeljic. Če pa slučaj nanese, da se oplemene še s slabimi troti, ki se morejo pojaviti v manjšem številu tudi v izbranih plemenjakih, dobimo prav malovredne živali. Enake slučaje doživljajo tudi rejci večjih živali, kateri skrbе za prirejo na isti način, ki ga vedno priporočamo. Toda taki neuspehi so le redke izjeme, ki ne morejo omajati zaupanja v skušnje računajočih živalskih proizvajalcev.

Postajino vodstvo se je kakor vedno tudi v potekajočem letu trudilo, da ukrene vse, kar bi moglo čebelarjem olajšati zboljšanje čebelnih družin. Svojo nalogo bo pa vršilo z večjo vnemo, ako bo med čebelarji več zanimanja in dobre volje, da pomagajo samim sebi.

Zveza jugoslovanskih čebelarških društev in zadrug

Poročilo o seji ožjega odbora, ki je bila dne 15. okt. t. l. v Beogradu.

Sklenilo se je sledeče.

Zvezi čebelarških društev v Češkoslovaški pošiljajo jugoslovenski čebelarji svoje iskreno sočustvovanje v nesreči, ki so jo našim bratom v Češkoslovaški prizadeli zadnji dogodljaji.

Naša „Zveza“ bo v bodoče dopisovala v latinici onim društvom, ki to žele.

V občevanju s kmetijskim ministrstvom in drugimi državnimi ustanovami zastopa vsa društva vobče „Zveza“, kadar bi se pa

lahko pokazale razlike v nazorih, morajo biti zastopani vsi centri čebelarških organizacij (Beograd, Zagreb in Ljubljana).

Podali se bomo k pristojnim uradnikom v kmetijskem ministrstvu in jih prosili, da od „Zveze“ predlagani načrt čebelarškega zakona čim prej predložijo v zakonodajni telesa. Takrat jim bomo sporočili, da ministrstvo lahko izpusti vse one člene osnutka zakona, s katerimi se ne strinja.

„Zveza“ bo pozvala čebelarje v banovinah, v katerih ni osrednjih čebelarških organizacij, da jih čimprej ustanove, ker bodo imeli od njih velike koristi.

Centralno čebelarško društvo „Vojvodina“ v Novem Sadu je obvestiti, da mora spremeniti nekatere določbe svojih pravil, če želi, da bo sprejeto v „Zvezo“.

Da bomo lažje odbijali napade na Srpsko pčelarsko zadrugo v Rumi, bo g. J. Verbič pregledal njeno delovanje o priliki potovanja v Beograd.

Glede čebelarške preizkuševalne postaje v Sremskih Karlovcih naj se takoj ukrene vse potrebno, da dobi denarno podporo, da bo mogla nadaljevati s svojim delom.

Člani uprave „Zveze“ posetijo g. načelnika kmetijskega ministrstva, če treba pa tudi ministra samega, da ga obvestijo, kako potrebna je pomoč za napredek našega čebelarstva.

Kmetijsko ministrstvo naj se tudi naprosi, da se bodo pri ministrstvu in banovinah nastavili za čebelarške referente ljudje, ki poznajo čebelarstvo in imajo srce za njegov napredek.

Na znanje se je vzelo poročilo o korakih, ki so se napravili zaradi potrditve „Zveznih“ pravil. Ker uprava mesta Beograda zahteva še nekatere male spremembe, jih bomo izvršili.

Odobrilo se je poročilo o anketi za denaturiranje in dobavo sladkorja za prehrano čebel.

Centralno pčelarsko društvo v Zagrebu se bo naprosilo, da čimprej predloži pravila za podzveze, ki se morajo osnovati po banovinah takoj, ko bodo „Zvezina“ pravila odobrena.

Sklenjeno je bilo, da bo glede na slabo finančno stanje seja „Zveze“ v Beogradu ali kjerkoli takrat, ko bo kaka razstava ali kaj enakega, da se člani lahko poslužijo znižane voznine.

OPAZOVALNE POSTAJE

Mesečni pregled za oktober 1938

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže								Toplina zraka			Dni je bilo									
		pridobil v			izgubil v			v mese- cu čistih dkg	največ pri- dobil	naj- višja	naj- nižja	sred- nja me- sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih			
		1.	2.	5.	1.	2.	3.															
		mesečni tretjini dkg						pri- dobil	po- rabil	dkg dne	C°											
Blejska Dobrava	577	—	—	—	35	30	25	—	90	—	—	+17	—	1	+ 8'66	11	2	—	3	12	16	2
Breg-Križe	483	—	—	—	30	20	10	—	60	—	—	+18	—	—	+11'06	6	7	—	8	7	16	—
Kranj	385	—	—	—	40	50	30	—	120	—	—	+24	—	2	+11'45	21	9	—	10	8	13	7
Virmaše - Škofja Loka	361	—	—	—	35	25	20	—	80	—	—	+20	—	1	+12'12	22	11	—	8	11	12	20
Tacen-Šmarna gora	314	*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+20	—	—	+11'61	26	6	—	12	5	14	16
Barje	289	—	30	1)	60	5	30	—	95	—	—	+23	—	4	+10'38	23	8	—	11	16	4	6
Dob	305	—	—	—	30	30	25	—	85	—	—	+20	—	5	+ 9'82	21	7	—	18	6	7	—
Rova	350	—	—	—	20	30	25	—	75	—	—	+20	—	2	+11'54	25	10	—	5	10	16	5
Mekinje	415	—	—	—	20	70	10	—	100	—	—	+20	—	2	+10'97	27	12	—	11	8	12	17
Škorno-Novi klošter	450	—	—	—	60	50	50	—	160	—	—	+21	—	3	+11'27	23	—	—	4	26	—	1
Sp. Ložnica-Zalec	252	—	—	—	15	10	10	—	35	—	—	+23	—	1	+ 9'40	21	7	—	7	16	8	18
Leveč-Sl. Bistrica	355	—	—	—	50	50	25	—	125	—	—	+18	—	1	+ 7'64	23	13	—	13	4	14	4
Muta	387	—	—	—	30	50	40	—	120	—	—	+17	—	1	+ 9'00	12	8	—	8	16	7	12
Sv. Duh - Selnica	536	—	—	—	50	45	35	—	130	—	—	+16	—	1	+ 8'87	18	8	—	8	18	5	8
Studenci-Maribor	265	—	—	—	60	50	60	—	170	—	—	+19	—	1	+10'12	20	9	—	10	10	11	14
Cezanjevci	182	—	—	—	20	90	40	—	150	—	—	+20	—	1	+11'50	17	10	—	10	10	11	14
Nedeljica-Turnišče	170	—	—	—	100	25	40	—	165	—	—	+24	—	—	+10'90	14	6	—	14	6	11	8
Žetale-Rogatec	322	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Donačka gora-Rogatec	397	—	—	—	40	40	20	—	100	—	—	+24	—	2	+11'88	24	9	—	9	12	10	10
Kozje	307	—	—	—	15	20	15	—	50	—	—	+20	—	4	+12'27	16	6	—	5	14	12	9
Videm-Krško	168	—	—	—	80	50	50	—	180	—	—	+20	—	3	+11'22	20	8	—	8	9	14	7
Brežice-okolica	156	—	—	—	—	—	50	—	50	—	—	+21	—	2	+ 8'51	30	—	—	2	26	3	12
Toplice-Dol.	179	—	—	—	60	50	30	—	140	—	—	+20	—	—	+10'11	15	12	—	13	3	15	18
Krka	300	—	—	—	—	40	20	—	60	—	—	+20	—	3	+12'35	22	5	—	12	11	8	20
Št. Janž-Dol.	347	—	—	—	30	40	45	—	115	—	—	+20	—	1	+12'20	22	7	—	8	21	2	5
Št. Vid-Stična	360	—	—	—	20	40	15	—	75	—	—	+20	—	4	+ 8'93	18	7	—	10	16	5	—
Cerknica	575	—	—	—	20	35	20	—	75	—	—	+22	—	5	+10'09	24	10	—	7	17	7	6
Sv. Gregor-Ortnek	736	—	—	—	40	10	20	—	70	—	—	+17	—	2	+ 8'74	21	3	—	4	3	24	15
Novo mesto	180	—	—	—	30	30	25	—	85	—	—	+24	—	—	+12'59	23	12	—	7	8	16	1
Šmarjeta	375	—	20?	—	90	150	60	—	300	—	—	+22	—	3	+12'11	22	9	—	10	2	19	25
Valpča vas	280	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Vsi panji so AŽ sestava.

*) Tehnica v popravilu.

1) Ropal.

Z letošnjim oktobrom se kar lahko pohvalimo. Sončnih dni in zato tudi izletnih je bilo ves mesec dovolj ter so čebelice povsod zelo marljivo donašale obnožino. Ta bo na pomlad omogočala dober razvoj panjev.

Ropanja letos ni bilo, še tistega sitnarjenja okoli tujih žrel ni bilo opazati. Letos je to razumljivo, ker okrog čebeljakov prav nič ni zadišalo po ajdovem medu. Lepe dneve pa so izkoristili tudi čebelarji, da so dopolnili manjkajočo zimsko zalogo

s sladkorjem, ki ga je društvo kar s težavo dobilo. Sladkor je posebno letos nadvse potreben, ker ajdovca naše čebele nimajo, gozdni med pa ni prikladen za prezimovanje. Škoda je le, da nam odločujoči gospodje ne odobrijo umestnejše denaturalizacije sladkorja. Do paprike kot dodatek čebelji prehrani iz tehtnih razlogov mnogi nimajo preveč zaupanja. Zato so si raje oskrbeli dražjo sladkorno sipo in jo mešali v razmerju 1 del sladkorja s 3 deli medu.

Letošnjo zimo bomo povsod posvečali največjo skrb, kako bodo čebele prezimovale na letošnjem medu, in prosim že danes za mnoga tozadevna poročila.

K novemu letu pa želim vsem gospodom poročevalcem največ uspeha in veselja pri naših čebelah. I. M.

Peter Pavel Glavar

Dr. Joža Glonar.

(Konec.)

Ta zguba je Glavarja hudo zadela. Pokopal je Basaja v grajski kapelici na Lanšprežu, sam pa se udal nekakim otožnim mislim ter začel govoriti o svoji skorajšnji smrti. Tretji dan po Basajevem pogrebu je Glavarju postalo slabo. Njegov upravitelj je poslal po domačega padarja, ki je Glavarju na žili puščal, pri tem pa ravnal tako nerodno, da se je rana prisadila in noga takoj začela otekati. Glavarjevi domači so spoznali nevarnost, pa so takoj poslali v Novo mesto po zdravnika Jelovška in prošta Jabačina, v Stično po kirurga Eberta, v Komendo pa po beneficijata Tomlja. Zdravnika sta sklenila, da je treba nogo odrezati. Glavar je na to pristal, toda še pred operacijo je 21. januarja sestavil svoj testament, v katerem je pokazal vso veličino svojega srca.

Testamente je Glavar delal sicer že prej. Prvega v l. 1752, predno je odšel v Rim, drugega ob enaki priliki l. 1760. Iz l. 1776 imamo ohranjen osnutek testamenta, v katerem je za glavne dediče postavil uboge dečke, ki bi radi študirali, in dal prednost potomcem svojega nekdanjega rednika Basaja. Vidi se, da se ga je ta njegova priljubljena ideja, pomagati ubogim dečkom do študij, držala še potem, ko je bil že odšel iz Komende, kjer je sam nameraval ustanoviti tak zavod.

Sedaj na smrtni postelji pa je svojo prvotno namero opustil in postavil za svojega glavnega dediča uboge, revne in zapuščene bolnike brez razlike stanu, samo revni podložniki Komende in Lanšpreža bi naj imeli prednost. V ta namen je določil kot izvršitelja svoje oporoke novomeškega prošta Martina Jabačina in Jožefa Tomlja, beneficijata Glavarjeve ustanove v Komendi. Ta bi naj izplačala določena volila, poravnala Glavarjeve dolgove, in do svoje smrti uživala dohodke iz premoženja in posestev, ki jih je zapustil Glavar. Po smrti obeh pa bi se naj vse prodalo in spremenilo

v denar, ki bi naj bil glavnic, s pomočjo katere bi se naj v Komendi postavila primerna bolnica v smislu Glavarjevega testamenta; nadzorstvo nad njo bi naj vodil vsakokratni Glavarjev beneficijata.

Ta testament je bil precejšnje razočaranje za beneficijata Tomlja, ki je očitno pričakoval, da bo glavni dedič — on sam. Toda Glavar je menda že spoznal svojega beneficijata, ki se tudi po Glavarjevi smrti ni pokazal ravno hvaležnega. Tomlja pa je zadela še druga določba testamenta. Če bi namreč kateri izmed obeh upraviteljev umrl, je določal testament, da naj njegov delež ne preide na drugega, ampak naj pripade h glavnici. Tako se je Tomelj moral zadovoljiti z upraviteljstvom in z dejstvom, da ga je Glavar v testamentu kot patron definitivno nastavil in potrdil na svojem beneficiju v Komendi.

Glavar je umrl kmalu na to, 24. januarja 1784. Pokopali so ga v grajski kapelici na Lanšprežu, ob njegovem prijatelju Basaju. Upravitelja njegovega premoženja sta mu dala nad grobom napraviti preprost napis, ki je že pred sto leti bil komaj še čitljiv, sta izplačala nekaj nad 1854 goldinarjev raznih volil in v smislu Glavarjevih osebnih želj sestavila pravilnik za bodočo Glavarjevo bolnico v Komendi. Med temi določbami so nekatere posebno značilne. Tako se predpisuje, da mora bolnica biti urejena tako, da bodo moški bolniki ločeni od ženskih, nalezljive bolezni od navadnih. Zdravnik mora biti izkušen in več „deželnega jezika“. Izrečno se opominja, da morajo biti bolniki oskrbljeni z vsem in da se mora ž njimi ljubeznivo ravnati.

Ta največji in najbolj vidni spomenik, ki ga je Glavar zapustil za seboj, pa je doživljal čudno usodo. Svet za bolnico je bil kupil že sam Glavar prej od malteškega viteškega reda, trajalo pa je še skoro dvajset let, predno je bilo prvih osem bolnikov sprejetih. Za zidanje sta upravitelja prodala graščino Lanšprež; za koliko, se ne ve. Ustanova sama pa je bila ustvarjena šele 1804, ko sta bila oba upravitelja mrtva. Od kraja so v bolnico sprejemali samo domačine iz Komende, revežem iz okolice Lanšpreža, ki bi imeli do sprejema pravico, pa so dajali majhno podporo v denarju. Pod francosko vlado pa so se vsi dohodki Glavarjeve ustanove porabljali za ljubljansko civilno bolnico, in komendski reveži so dobivali samo 7 krajcarjev podpore na dan. Samo na prizadevanje komendskega župnika, ki je po Glavarjevem določilu upravnik

in nadzornik te ustanove, se je upostavil stari red. Toda še v novejšem času ustanova ni imela miru, saj je bila zaradi svoje višine — znašala je nad 107.000 gold. — posebno vabljiva. Šele 1865 se je končno vrnila ustanova svojemu pravemu namenu, za katerega jo je določil plemeniti ustanovitelj. Takrat se je bolnica tudi povečala.

Zdi se, da nekaka čudna usoda preganja Glavarja in njegovo delo. Potnik, ki danes z ljubljanskega polja stopa na ono višino, na kateri se nad njega dviga cerkev sv. Petra v Komendi, vidi pred cerkvijo dva lepa spomenika Glavarjevega življenjskega dela: na levi beneficijafuro z Glavarjevo knjižnico, na desni bolnico. In če ve, da sta v Komendi tudi portreta Testaferrate in Glavarja, pa bi tema dvema zanimivima možema rad pogledal v obraz, ne bo videl pravega lica, kakor ga je svoj čas naslikal slikar. Pred leti sta portreta prišla v roke nerodnemu restavratorju, ki je obe sliki pokvaril. Tako je še najboljša podoba Glavarja litografija iz l. 1848, ki je bila kopirana po portretu, ko še ni bil od restavratorja pokvarjen. Znano pa je, da je tudi slikar Kurz von Goldenstein, ki je za litografijo kopiral Glavarjev portret, nalašč omilil neprijazni izraz Glavarjevih oči, mu torej vzel prav to, kar je za Glavarja bilo značilno, in o čemer je Glavar sam tolikokrat govoril.

Zgubljena je tudi njegova prireditev Janševega „Pogovora od čebelnih rojev“, ki bi jo tudi lahko imenovali njegovo življenjsko delo. Ali je to zakrivila kmetijska družba, ali Tomelj, je težko reči. Pravi se sicer, da je Glavar Tomlju posebej naročil, naj poskrbi za izdajo knjige, toda v testamentu ni o tem nobene besede. Menda je Glavar takrat že sam opustil misel izdaje, ali pa rokopisa ni smatral za tako pomembno vrednost, ki bi se v prid njegove ustanove lahko spravila v denar.

Pokopan je v Lanšperžu pod davno zbrisanim napisom, ki sta mu ga poskrbela ona dva izvršitelja njegove oporoče, ki ju v svojem testamentu imenuje „svoja pristrčno ljubljena prijatelja“. V letih 1901 in 1915 se je sicer v deželnem odboru razmišljalo o tem, da bi se njegovi ostanki prenesli v Komendo, pozneje pa je vse skupaj zaspalo. In tako počiva v stran od sveta in velikih potov v grobu brez spomenika in napisu.

In vendar njegovo delo živi, čeprav ni na njem nikjer zapisano, da je Glavarjevo. Po vsem, kar danes o njem vemo, ga lahko

imenujemo poleg Janše, celo pred njim med očeti umnega kranjskega čebelarstva. Če pomislimo, da je celih štirideset let z besedo in zgledom poučeval kranjske čebelarje, da je njegovo delo obsegalo Gorenjsko in Dolenjsko, da je nazadnje osnoval celo nekako šolo za čebelarje, bomo pač rekli, da je njegov vpliv bil neprimerno večji ko pa Janševa knjiga, ki ni mogla prodreti v široke množice. Zato je lepo, da mu je vsaj „Slovenski čebelar“ postavil skromen spomenik, še lepše pa bo, kadar bo kakšno poklicano strokovno pero ocenilo Glavarja kot naprednega in zaslužnega kranjskega čebelarja. Če so te vrstice dokazale, da Glavar to zasluži, je njihov namen v polni meri dosežen.

Kotiček za radovedneže

1. Želim zasaditi živo mejo, a mi ni znano, kje bi dobil sadike zelo medečega grma, ki mu pravijo bisernik (*symphoricarpus racemosus*). Tudi za i v o se zanimajo nekateri tukajšnji čebelarji. Kje dobim seme oljne repice? D. I. v ?.

Žal vam ne morem postreči z naslovom kakega drevesničarja, ki bi vam lahko dobil bisernike in ive. Naše društvo je začelo z razmnoževanjem teh rastlin, toda za sedaj jih še ne more oddajati, ker jih je še premalo.

Dogovorili se bomo z ravnateljem ljubljanskih mestnih nasadov, ki bo letošnjo zimo bisernike zamnožil, da jih bo spomladi l. 1940. lahko oddal poljubno množino po nizki ceni.

Seme oljne repice dobite v semenski trgovini Sever & Komp. v Ljubljani.

2. Prosim, objavite v „Kotičku“ nekoliko dobrih receptov za medeno pecivo. Ali je gozdni med dober za to? P. S. v V.

„Kotiček“ je premajhen za take objave. Najbolje je, če si kupite pri DČ. knjižico prof. Verbiča „Vrednost in poraba medu“, ki stane samo 150 din. V njej je mnogo zelenih receptov.

Gozdni med ni dober za pecivo, ker je skoraj brez vonja in nima tistih lastnosti, ki odlikujejo ajdovca. Ta je najboljši za medeno testo, pa ne samo zaradi močnega vonja, marveč tudi zaradi močne barve in ker ajdovo testo vzhaja, če dalj časa leži.

3. Napravil sem si nove A. Ž. panje in bi les rad zavaroval pred črvi. Kaj se bolje obnese, firnež ali karbolinej? J. Ž. na O. v.

Les za panje mora biti o pravem času sekan. Najtrpežnejši je, če ga posekamo pozimi, ko je v deblu najmanj soka. Treba je tudi, da je popolnoma suh in gostih rasti. Te predpogoje bi moral vsak pošten izdelovalec panjev upoštevati. Z vročim firnežem napojen les postane bolj trpežen, ker ne vsesava vlage, pred črvi pa ne brani. Če prežagamo desko, ki smo jo napojili s firnežem večkrat, tako da ga les nič več ne pije, vidimo, da je firnež prodril komaj dva milimetra globoko.

Karbolinej prodre globlje in bolje varuje les pred črvi. Smemo ga pa uporabljati le vnanje, ker škoduje čebelam. Rajnki čebelar Peter Pavlin je napojil panje zunaj in znotraj in je poprej les s šilom nabodel. S tem zamudnim delom je dosegel, da je karbolinej prodril z obeh strani prav do sredine deske. Panje je imel potem več let na prepihu. Kljub temu so še tako zelo smrdeli, da je vsak roj, ki ga je vanje vsadil, čez noč padel. Šele čez šest, sedem let so se panji razdišali toliko, da je žival v njih obstala. Moral je vsak roj tako rekoč privezati na panj s tem, da mu je dal sat nepokrite zalege.

Nedavno sem govoril s strokovnjakom, ki mi je povedal, da so v novejšem času s točnimi poizkusi dognali, da karbolinej — uničuje les, ker ga razkrajja. Ne vem, ali je na tem kaj resnice in omenjam to zgolj zaradi popolnosti odgovora.

4. Konkurenti Društvene čebelarne pravijo, da tako lepo rumenih satnic, kakršne ima Čebelarna, ni mogoče izdelati iz takega voska, kakršnega se dobi v trgovini. Zato menijo, da se v društveni delavnici z voskom „manipulira“. P. K. v K.

To je prav grdo obrekovanje, ki ga more raznašati človek, ki o vosku in izdelavi satnic nima pojma. V Društveni čebelarni so pri nakupu voska in izdelavi satnic zelo strogi in skrbni. Store kar je v človeških močeh, da se med dober vosek ne vtihotapi kaj slabega. Tudi pri predelavi se ravna z voskom zelo pazljivo in natančno. Če bi ga vsi izdelovalci satnic obdelovali tako previdno in strokovno kakor v DČ, pa bi bile vse satnice lepo rumene. Vosek skrbno izbiramo po kakovosti in ga čistimo na popolnoma naraven način. Zato ne uporabljamo nikakih kemikalij in prav nikakih „skrivnih“ sredstev, marveč se opiramo zgolj na dolgoletne izkušnje.

Bodite prepričani, da so društvene satnice zanesljive in da se stori vse, kar je v človeških močeh, da člani lahko dobijo prvovrstno blago. Pameten človek ve, da je prvo in

glavno načelo D. Č., da postreže le s solidnim blagom. Kje ga naj čebelar sicer dobi? Ravno zato je društvo uredilo svojo delavnico za satnice, da se člani na kakovost blaga lahko zanesejo.

Na uho pa vam povemo še, da nikjer ne morejo ljudje živeti brez čenčanja, zato tudi nekateri čebelarji včasih radi kaj več povejo.

5. Naša podružnica bi si rada nabavila dero za prevažanje čebel. Za koliko panjev je najprimernejša in kje bi si jo lahko ogledali? C. P. v T.

Vaše vprašanje mi je dalo precej opravka. V času, ko je skoraj v vsaki večji vasi kak avto na razpolago, bi človek mislil, da smo dobo podružničnih der že preživeli. Avto je tako pripravno in nepredrago vozilo, da se izognite deri, če le morete. Dobra dera vas bo stala najmanj pet jurjev in jo boste razmeroma malokdaj uporabljali, namreč v primeri z drugimi vozovi. Križ bo s shrambo, križ bo s posojevanjem, križ pri izterjevanju odškodnine. Vsi bodo hoteli hkrati voziti, nazaj jo ne bodo pravočasno pripeljali, poškodb ne bodo prijavili takoj, ko jih opazijo i. t. d.

Na dero mora iti 36 A. Ž. panjev. Večjih ne svetujem, manjših tudi ne, če ne govore posebni oziri (pota) za to. Ne sme biti previsoka, kar otežuje nakladanje in razkladanje. Peresa — brez teh ne gre! — morajo biti močna, toda ne preveč elastična, sicer se panji preveč gugljejo in se čebelar med vožnjo ne more znebiti strahu, da se bo dera zdaj in zdaj prevrnila.

Dobro dero vam more napraviti le spreten kolar, ki točno ve, koliko mora biti les močan, da z lahkoto nosi tovor in ki teže voza ne povečuje po nepotrebnem s preveliko masivnostjo njegovih posameznih delov. Dera mora biti okretna, da ne izmuči živine in — čebelarja. Obrnite se do podružnice na Viču pri Ljubljani. Tam si jo lahko ogledate. Ljubljanska je imela dve, pa jih je prodala.

6. V začetku septembra sem opazil, da je pri mojih čebelah pomrlo zelo veliko čebel. Vse so bile kar črne kot ropnice. Na tleh pred panji jih je bilo na debelo. Ropanja ni bilo. Bojim se, da se je naselila v čebelnjaku kaka bolezen. D. E. v R. S.

Ne bojte se! Vaše čebele niso pomrle zaradi bolezni. Bržkone ste jih imeli v paši na jelki, ali sploh gozdni paši, ki čebele tako zdela, da zgube vse dlačice in postanejo črne. V vaših panjih je bilo mnogo takih čebel približno enake starosti, ki jih je čakal skupni konec. Vse so pomrle v kratkem

času, kar se je pokazalo bolj očitno kakor naravno odmiranje starih čebel sicer.

Precej podobno odmiranje od dela in starosti onemoglih čebel lahko opazujemo tudi v začetku maja meseca. Takrat je konec zadnjih čebel, ki so ostale v panju čez zimo.

7. Pri zazimljevanju se mi prime rok mnogo zadelavine. Opažam, da se mi roke potem zelo luščijo. Kako očistim onesnažene roke najbolje? Z. J. v N.

S samo mrzlo vodo in milom ne gre. Jaz jih najprvo umijem z bencinom ali pa s petrolejem. Obe sredstvi raztopita smolo popolnoma. Nato jih umijem še z Vimom in splaknem v topli vodi. Zvečer natrite roke z glicerinom.

8. Čebelarji govore, da je v hojevi paši vseeno, koliko panjev je v kakem okolišu. Ali je to naziranje pravilno? P. P. v Š. I.

Hojeva paša prenese izredno število panjev. O tem ni nobenega dvoma. S tem pa še ni rečeno, da prenese vsako število. Tudi najizdatnejša paša more nuditi izdatno pašo le določenemu številu panjev. Če pa prekorači množina panjev maksimalno število, postane pasišče preobremenjeno.

Po mojen mnenju je bilo letos pasišče pod Krimom v okolici Tomišlja preobremenjeno. Toliko tisoč panjev na tako majhni razdalji ni zdrav pojav. Prepričan sem, da bi bilo manjše število povprečno več nabralo, zlasti v dobi po deževju, ko paša ni bila izdatna. Prepričan sem pa tudi, da bo še

mного vode preteklo, preden bodo začeli čebelarji o preobremenitvi hojevih pasišč razmišljati. Prevaževalci smo precej podobni ovčicam, ki kar na slepo drve na kup, čim kdo zakliče sol, sol, sol. Ravno tako na kupu so bili letos panji pod Krimom.

9. Od kdaj izdelujejo panje s premičnimi nosilci (palicami) za sate? Kdo je izumitelj lesenih prečnih zapor za okence? I. K. v K.

Premične palice je uvedel Čebelarjev stric Matic. Leta 1918 je na društvenem občnem zboru v Marjanišču v Ljubljani razstavil matičnjak za 24 družinic na tri sate in panj na deset satov. Vsi panji so bili opremljeni s premičnimi palicami.

Prečne zapore je izumil neki železničar iz tržaške okolice. Pri njem jih je videl med vojno g. Janko Babnik, inšpektor tobačne tovarne v Ljubljani in prinesel vzorec domov. Imena izumitelja pa žal ni mogel izvedeti, ker ga ni bilo doma in ga tudi pozneje ni bilo mogoče dohnati.

10. Davčni urad je obdavčil nekatere tukajšnje čebelarje, ki sedaj govore, da bom moral plačati davek tudi jaz. Sem kmet in nimam nikakih drugih dohodkov, kakor od zemlje. S. R. v Ž. p. I.

Kmetovalcu ne sme davčni urad predpisati posebnega davka od čebel, pa naj jih ima kolikor hoče. Davek se mu predpiše od vseh kmetijskih panog (poljedelstva, sadjarstva, čebelarstva, živinoreje) skupaj.

DRUŠTVENE VESTI

Prednaznanilo. S prihodnjo številko Slov. Čebelarja bomo začeli objavljati navodila za enotno vodstvo poslovanja podružničnih funkcionarjev (predsednika, tajnika in blagajnika). Ta navodila so potrebna, ker se vodijo odborniški posli sedaj zelo različno in ker marsikateri novoizvoljeni tajniki in blagajniki ne vedo točno, kako je te posle pregledno in točno voditi. Opozarjamo posebno predsednike, tajnike in blagajnike podružnic, da navodila v vsaki številki lista preberejo.

Zaostala članarina. Z vso resnostjo sporočamo vsem podružnicam in članom, da je letos še okrog 15.000 din neplačane članarine. Nič se nismo čudili, če je podoben zaostanek nastal prejšnja leta, ko so bile slabe čebelarske letine. Letos pa so čebele vsakemu čebelarju vsaj za članarino nanesele. Torej ne bi bilo treba tako velikega zastanka. 2½ kg medu se vendar lahko žrtvuje za članarino. Prosimo vse zamudnike, da se društva in svojih obveznosti spomnijo vsaj zadnji mesec v letu, ter članarino takoj nakažejo po položnici, ki jo je lahko dobiti na vsaki pošti. Na položnico je treba samo napisati št e v.

11.066 ter naslov Slovensko čebelarsko društvo v Ljubljani. Pohitite s plačili, da bo društvo moglo poravnati društvene račune in obveznosti.

Glavni tajnik pri osrednjem društvu, ki je doslej vodil blagajniške posle upravnega oddelka, sladkornega in Janševega sklada, ter upravo lista, tajniške spise in razprodajo sladkorja, bo po novem letu v delu precej razbremenjen. Blagajniške posle bo prevzel g. vodja Čebelarne, upravo lista pa bo vodila posebna moč. To je posledica vedno večjega razmaha našega društva, čegar delo ena sama oseba ne more več zmagovati. S tem pa bo sedaj omogočeno hitro poslovanje v vseh društvenih zadevah.

Občni zbori podružnic naj bodo že decembra meseca ali vsaj januarja. Čimprej naj se dostavijo osrednjemu društvu sezname članov za leto 1939. Posebno pa opozarjamo, da podružnice imenoma navedejo vse one člane, ki bodo izstopili iz društva. Pripombo podružnic „Vsi drugi naj se črtajo“, ki se v dopisih pojavlja vsako leto, glavno tajništvo ne more upoštevati, ker

je težko, včasih celo nemogoče točno dognati, kdo so oni „vsi drugi člani“.

Novo podružnice. V mnogih krajih si žele ustanoviti nove čebelarke podružnice. Odbor prosi, da bi se v krajih, kjer nameravajo letos to storiti, odločili za ustanovitev že takoj v začetku leta, ker je glavnemu tajništvu nemogoče vnaprej vedeti, koliko izvodov Čebelarja naj se za nove podružnice tiska in bi bilo škoda, če bi novi člani ne dobili vseh števil.

XXX. seja dne 27. oktobra 1958. Tajnik je poročal o nakupu sladkorja in razdelitvi po novi ministrski naredbi. Odbor je razpravljal o okuženju čebelnih družin, katere je neki čebelar krmil z okuženim medom. Sklepalo se je o predlogu g. Žnideršiča o prireditvi reklamnega tedna za prodajo medu. G. predsednik je poročal o seji „Zveze“ v Beogradu. Odbor bo izdal kot prilogo Slov. Čebelarju barvane slike matice, čebele in trota ter bastardke, ki bodo vsem čebelarjem v pouk. G. urednik je poročal o

članku v ameriškem Bee Journalu, ki se zelo pohvalno izraža o naši sivki.

XXXI. seja dne 3. novembra 1958. Za propagando medu je odbor dal v tisk posebne letake. Društvo je prejelo diplomo in kolajno za razstavljene predmete na mariborski razstavi. Podružnica Selnica ob Dravi je dobila od društva dve plemenski matici za vzrejo čistih čebelnih družin.

XXXII. seja dne 10. novembra 1958. Odbor je reševal tekoče društvene zadeve in sestavil dnevni red za sejo širšega odbora.

XXXIII. seja dne 17. novembra 1958. Odbor je razpravljal o propagandnem letaku, o kontroliranju medu ter vzel na znanje blagajniško poročilo upravnega oddelka. G. predsednik je podal poročilo o delovanju plemenilne čebelne postaje v Kamniški Bistrici, tajnik pa je poročal, da je odposlal dopise nekaterim tiskarnam zaradi ponudbe za tisk Čebelarja v l. 1959.

NAŠE PODRUŽNICE

Šmarje-Sap, dne 18. decembra ob 8. zjutraj v šmarski šoli.

Ormož-Vel. Nedelja, dne 6. januarja 1959 (Štefanov dan) po rani sv. maši pri g. Francu Kržiču v Mihovcih.

Novo mesto, 6. januarja 1959 ob 9. dop. v občinski pisarni v Šmihelu - Stopiče (pri Štamburju v Kandiji).

Tacen pod Šmarno goro, 26. decembra ob 15 pri g. predsedniku Martinu Medvedu v Tacnu.

Kapela-Slatina Radenci, 6. januarja 1959 po rani sv. maši v gostilni Horvat pri Kapeli.

Slov. Bistrica, 1. januarja 1959 v Slov. Bistrici.

Ljubljanska podružnica bo imela letošnji redni občni zbor v nedeljo, 18. decembra ob 9. dopoldne v posebni sobi gostilne Banko (Pri Nacetu) na Šmartinski cesti v Ljubljani. Dnevni red bo običajen. Odbor poziva vse čebelarje s teritorija naše podružnice, organizirane in še neorganizirane, da se z zbora zanesljivo udeležijo ter s svojimi nasveti pripomorejo tako celoti kakor tudi slehernemu posamezniku do čim boljšega napredka. Obveznost udeležbe je častna dolžnost članov!

Odbor.

Ljubljanska podružnica bo imela letos zadnjo odborovo sejo v torek, 6. decembra ob 8. zvečer v posebni sobi gostilne „Banko“ na Šmartinski cesti v Ljubljani. Člani in njihovi prijatelji so na odborovih sejah zaželeni ter vedno dobrodošli gosti.

Tajnik.

Odbor Ljubljanske čebelarke podružnice je na svoji zadnji seji dne 8. novembra počastil spomin na svojega dolgoletnega člana, konec oktobra umrlega gospoda Zupančiča Mateja, želez. upokojenca in hišnega posestnika v Ljubljani. Pokojni je bil dober, marljiv in napreden čebelar, ki je gojil svoje čebelice z vso ljubeznijo ter gospodarsko čim racionalneje. Bil je eden izmed onih — žal, vedno redkejših — čebelarjev, ki umejo združevati poezijo čebelarstva s čim boljšim gospodarskim učinkom te prelepe panoge. Trajno se ga bomo spominjali

kot ljubeznjivega, uslužnega ter za vse dobro vnetega čebelarja — tovariša. Slava njegovemu spominu!

Odbor.

Podružnica Slovenskega čebelarkega društva v Škofji Loki, priredi svoj občni zbor v „mestni posvetovalnici“ in obenem predavanje o čebelnih boleznih; predava nam dr. Leo Kocjan, živinozdravnik v Škofji Loki. Čas predavanja se bo pozneje sporočilo po pošti vsakemu posebej.

Matevž Vidmar, tajnik.

Podružnica Kapela-Slatina-Radenci je priredila dne 17. julija t. l. enodnevno predavanje v šolskem prostoru pri Kapeli. Predaval je g. Peter Močnik iz Maribora. Predavanja se je udeležilo 43 čebelarjev, kar je razveseljivo, ker dokazuje, da so se čebelarji začeli vedno bolj zanimati za napredno čebelarstvo. Snov poučnega teoretičnega predavanja je bila o čebelni gnilobi, o narejanju rojev, o medenju smreke, potem pa o kakovosti medu in njegovih cenah. Triurnemu teoretičnemu predavanju je sledilo še praktično razkazovanje pri čebelnjaku tajnika Jakoba Ketiša pri Kapeli. Po končanem delu smo se zahvalili g. predavatelju za njegov trud in požrtvovalnost.

Novomeška podružnica. Vse zaostale plačnike članarine opozarjamo, da vsaj sedaj poravnajo dolg. Blagajnik mora imeti denar, da plača naročnino za Sl. Č. Nobena tiskarna ne dela zastoj.

Vsi oni, ki imajo voščine ali vosek, prosimo, naj čimprej voščine skuhamo, vosek pa kupuje čebel. podruž. po najvišji ceni.

Kdor misli naročiti sladkor za pitanje čebel, naj prinese denar. Sladkor mora blagajnik naprej plačati. Na kredit ga ne dajo, ker ga D. Č. mora plačati takoj, ko ga naroči.

Ako ima kdo pristnega ajdovca, ne zmešanega z mano, naj se zgasi pri tajniku ter prinese vzorec.

Vse čebelarke potrebščine se zopet dobe pri g. Valesu, na njegovem domu na

Seidelnovi cesti. Poslužujte se reči iz Društvene čebelarne.

Da se uredi pašišča, naj vse čebelarke podružnice na Dolenjskem pošljejo tozadevne podatke ban. ref. g. Okornu v Ljubljani, da se

pozneje ne boste pritoževali in tarnali, da to ali ono ni res, ni prav itd.

Vsem vesel Božič in mnogo medenih potic zeli — Tajnik.

D R O B I R

Napredovanje. Gospod dr. Leon Hribar, šef veterinarskega oddelka pri banski upravi v Ljubljani, je bil imenovan za višjega veterinarskega inšpektorja. Imenovani gospod je velik prijatelj našega čebelarstva in našega društva. Zato mu za zaslužen imenovanje v imenu vseh čebelarjev še prav posebno prisrčno čestitamo.

Odlikovanje g. Strgarja. Gospod Jan Strgar, trgovec z živimi čebelami v Bitnjah, je dobil na mednarodni čebelarski razstavi v Jambes-Sur-Meuse v Belgiji za razstavljene predmete številna odlikovanja, in sicer nič manj kakor osem prvih ocen, vrh tega pa še več priznanj in odlikovanj. Tako je dobil prvo oceno in še posebno priznanje za najbolj praktično transportno kletko za matice ter za najlepši med svetle in temne barve. Prvo oceno, častitke razsodišča in pohvalo razsodišča je dobil za vosek. Iskreno čestitamo!

Še eno pojasnilo glede panjev iz jelovega lesa. Gospod Fr. Sever, mizar v Bakru nam je sporočil, da taki panji niso trpežni. Napravil si jih je l. 1931., pa jih že sedaj zelo črv izjeda, toda čebelam niso zoprni in mu ni še noben roj iz njih pobegnil.

Kaj mi je pokazala tehtnica. Pred letošnjim prevozom v ajdovo pašo sem predstavil vsakemu panju iz plodišča v medišče po štiri s hojevim medom zanešene sate, na njih mesto pa dal prazne sate ter si točno zapisal, na katerem mestu stojе. Pred odvozom sem panje stehal, istotako pri vrnitvi s paše.

Pri zazimovanju sem dognal, da so čebele te sate zanesle s samim ajdovcem. Bilo ga je toliko, da sem začel dvomiti o pravilnosti donosa, ki ga je pokazala tehtnica po paši. Začel sem sate tehtati in ugotovil veliko razliko. N. pr. panj št. 55 je tehtal pred pašo 41,5 kg, po paši 48 kg. Nabral je tedaj 6½ kg, omenjeni štirje sati z ajdovcem so pa tehtali 10,50 kg. Že samo pri teh satih se kaže 5,80 kg razlike v teži. Panj je tedaj nabral precej več nego je pokazala tehtnica po paši. Iste razlike v teži sem potem dognal še v treh panjih. Ne smemo pa prezreti, da je bilo kolikor toliko aj-

dovca tudi po drugih satih v plodišču in medišču, kar sem tudi točno dognal. Dejanski donos v ajdovi paši je bil torej še nekoliko večji.

Odkod te razlike? Prav točno jih nikdar ne bomo mogli dognati. Največ vpliva na težo zalega. Pred ajdo so bili panji dobro zaleženi, po ajdi pa nič kaj posebno. Težo zalege je zamenjal med, kar pa tehtnica ne izraža. Pove nam samo razliko v teži pred ajdovo pašo in po njej, ne pa v čem obstoji razlika. N. pr. maja meseca lahko izkaže panj 3 kg donosa, v resnici pa v panju ni sledu medu. Pomnožile so se čebele, pomnožila se je zalega, toda pravega donosa (medu) nam tehtnica v resnici ne pokaže. Kako leto izkazuje opazovani panj v Ljubljani prav lepe „donose“. Če v začetku septembra sešteješ vse mesečne „prebitke“, bi moralo biti v panju precej medu, pa je ravno narobe res.

Te vrstice veljajo predvsem našim marljivim voditeljem opazovalnic, da o njih razmišljajo in jih v praksi vpoštevajo. Vem, da je mogoče in dopustno vpoštevati le podatke, ki jih izkazuje tehtnica, toda opazovalec se mora zanimati tudi za dejstva, ki jih tehtnica ne izraža.

Pridelek voska utegne biti letos precej večji kakor zadnja leta. Skrbimo, da bomo voščine pravilno skuhal, pravočasno skuhal, ne pa šele takrat, ko jih večša do polovice uniči. Kdor jih ima premalo, naj jih dobro segreje in stlači v trde kepe ter shrani v dobro zaprti posodi. Podružnice, ki imajo pripravo za kuhanje voska, naj pokupijo od čebelarjev kranjčarjev in košarjev voščine. Če se to izplača svečarju, se mora izplačati tudi podružnici. Skrbimo, da se bodo vse voščine temeljito izkoristile.

Prav bi bilo, če bi se v prihodnjih letih vsi čebelarji prav posebno zanimali za spolnitev svojega čebelarstva. Vsi moramo po svojih močeh pomagati, da bo naša domovina postala gospodarsko krepkejša. K temu lahko pripomorejo kolikor toliko tudi čebelarji. Res je, da so naše moči skromne, toda „zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača“. Če se vsak čebelar trdno odloči, da

bo svoje čebelarstvo izboljšal, ga skušal napraviti bolj donosnega, pa smo že storili korak naprej. Večje donosnosti pa ne smemo iskati v zvišanju števila panjev, marveč v kakovosti plemenjakov. Le od dobrih, močnih panjev smemo pričakovati medu. Zato si moramo prizadevati, da kolikor mogoče omejimo število slabičev in da ne tratimo časa in denarja za panje, ki od njih ne moremo imeti koristi. Upajmo, da je konec slabih letin, naj bo še konec slabih družin.

Izvoz čebel se bo zaradi priključka Avstrije k Nemčiji bržkone še poslabšal. Uvoz tujih čebel v Nemčijo je prepovedan. Ker bodo nemški zakoni veljali tudi za Avstrijo, bo naš dosedanji izvoz čebel v Avstrijo s tem onemogočen. Koroški čeb. trgovci ne bodo pri nas mogli kupovati, ker ne bodo mogli spraviti čebel čez mejo. Prepričani smo, da bo naša vlada pri trgovinskih pogajanjih na čebelarje pozabila. Prav bi bilo, da bi jo na to izvozno blago opozorili. Dvomimo pa, da bi nemška vlada na uvoz pristala.

Nova srbska čeb. organizacija. „Srpsko poljoprivredno društvo“ v Beogradu je v okviru svoje organizacije ustanovilo posebno čebelarsko zadrugo, ki hoče skrbeti za napredek čebelarstva, zlasti pa za izvoz medu.

Moči srbskih čebelarjev se neprestano cepijo. Sedaj so v Beogradu že kar tri samostojne organizacije. Dvomimo, da je to v resničnem interesu srbskega čebelarstva. En panj, ena matica, ena družina!

Cena vosku pada. Zaradi letošnje slabe letine so čebelarji v vzhodnem delu Jugoslavije mnogo panjev podrli, zato bo dovolj voska na ponudbo. Inozemski vosek stane okoli 26 din kg, isto ceno ima domači. Na ceno vpliva tudi majhna potreba po satnicah.

Cene medu so trdne in se zvišujejo. Cvetlični med stane v vzhodnih krajih Jugoslavije 18—22 din kg na drobno, 14—16 din na debelo. Za akacijev med zahtevajo do 22 din na debelo in do 30 din na drobno.

Pridetek medu je bil v splošnem zelo slab. Cvetličnega medu že ni več; na trg prihajajo samo manjše količine listnega medu in gozdnega. Našega hojevca bomo še lahko spečali. Le nič skrbi!

Pozor pri nakupu pitanca! Gospod I. S., čebelar v B. p. B. nam je sporočil, da so se mu trije panji usmradili. Gnulo bo je zanesel v čebelnjak bržkone z medom, ki ga je kupil v vzhodnem delu banovine.

Ponovno opozarjamo čebelarje, naj bodo pri nakupu pitanca skrajno previdni. Drugega jim ne moremo svetovati. Pripomnimo še, da so naša neprestana svarila v takih zadevah precej podobna že mnogokrat prežvečenemu tobaku. Že leta in leta gonimo lajno, pa se še vedno dobre čebelarji, ki porablajo za pitanca med, ki v njem ne vedo nič drugega, kakor da je sladek. Kdaj bo konec teh neprevidnosti? Kako moremo z uspehom zatirati bolezen, če čebelarji prodajajo in kupujejo med iz okuženih čebelnjakov, ne da bi jih oblasti poklicale na odgovor zaradi škode, ki jo povzročajo?

Grozi pa nam nevarnost okuženja tudi z druge strani. Sporočeno nam je bilo, da je ponekod v Bosni in Heregovini mnogo okuženih čebelnjakov. Baje je popolnoma okužen tudi otok Hvar, izvzemši mesta Hvara in njegove neposredne okolice. Ne vemo, v koliko je ta vest resnična, brez podlage pa gotovo ni, ker smo bili na bolezen opozorjeni od osebe, ki nima interesa, trositi neresničnih vesti.

Ker je Slovenija včasih preplavljena s bosanskim in dalmatinskim medom, je stvar oblasti, da onemogočijo prodajo medu iz okuženih krajev, da se bolezen ne razpase še tam, kjer je sedaj ni.

Pomen obnožine. V Illertissnu na Bavarskem ima tvrdka Maak veliko podjetje za pridobivanje zdravil z dodatkom čebeljega strupa. Na šestih pasiščih ima skupno 1350 panjev, ki so nameščeni v dveh vrstah. Skupna dolžina vseh čebelnjakov znaša 292 m.

Da bi pospešili spomladni razvoj, so za poizkušnjo opremili 80 panjev z električno kurilno napravo, ki omogoča zvišanje toplote v panju za 10°. Dognali so, da zaradi tega čebele niso prav nič silile iz panjev, in da so se družine v kurjenih panjih znatno hitreje razvijale kakor druge. Toda, ko so porabile vso zalogo obnožine, so nehale zalegati. Šele potem, ko so začele brati novo obnožino, so začele zopet zalegati.

Iz tega sledi, da ima ogrevanje panjev pomen le tedaj, če je v panjih dovolj obnožine, oziroma če jo čebele že lahko nabirajo v naravi. (Leipziger Bztg.)

Srečni čebelarji. Občina Sasbach na Württenberskem v Nemčiji ima 25.000 sadnih dreves, pa samo šest čebelarjev, ki imajo vsi skupaj le 40 panjev. Da bi bilo v občini več panjev, so občinski očetje sklenili, da bodo čebelarjem plačevali 15 funtov (7½ kg) sladkorja na panj. To so lani in letos tudi storili.

V okraju Leonberg je sklenila neka pošojilnica, da bo plačala vsakemu čebelarju po 5 kg sladkorja na panj.

Skoraj neverjetna se sliši ta resnica, neverjetna za nas, ki smo navajeni trnjevih potov, če hočemo dobiti sladkor za lačne čebele in ga konec koncev dobimo — prepozno. Pa že mora biti prav tako, saj pri nas je vse v vzornem redu, tedaj tudi dosejanji način dodeljevanja sladkorja.

Vošчени kipi in cvetlice iz voska ne spadajo na resno čebelarstvo razstavo. To velja tudi za „panje“ v obliki hišic, gradov, cerkvic. Ne trdimo, da taki predmeti niso privlačni za obiskovalce razstav, ki niso od stroke, toda čebelarji vemo, da so za resno čebelarstvo brez pomena. Saj niso drugega kakor igračke brez originalnosti.

Ravno tako ne smemo razstavljeni medu v posodah izredne oblike, kakršnih v trgovini nikdar ne uporabljajo. Za razstavo vzemimo izključno posodo, ki je nalašč določena za med. Prav okusni so pa stekleni zvonci, v katere so čebele napravile satje in ga zanesle z medom.

Na razstavo spada le izbrano blago v najokusnejši opremi. Razstavni odbor mora odkloniti vse neprimerne predmete, če hoče, da bo razstava učinkovala in dosegla svoj namen. Čim manjša je razstava, tem večje natančnosti je treba pri izbiri predmetov in njih razpostavitvi.

Barva matic tudi pri čistih sivkah ni enotna. Največ matic je temne kostanjeve barve. So pa med njimi tudi še bolj temne matice, rekel bi skoraj črnega zadka, toda te so bile večinoma vzrejene v zasilnih matičnikih. Marsikaka matica pa je nenavadno svetle barve. Lepe rjavkasto rumene matice niso nikaka redkost. Njih zadek je včasih prav živahno marogast.

Izkušnje nam povedo, da barva matice ni nikak znak čistokrvnosti, čeprav je temno kostanjeva barva prevladujoča med našimi maticami.

Tudi švicarski čebelarji pišejo, da je barva matic pri čistokrvni črni (nemški) čebeli kaj različna. Svetlejšje matice niso nič slabše, dasi si vzrejevalci želijo temnejših, češ da je v njih več pasme, kar pa ne odgovarja skušnjam.

Raznoterosti iz domačih in tujih virov

Anton Žnideršič.

Kaj vse zahtevajo čebelarji od urednika? Neki čebelar je prosil urednika, da bi pisal njegovi ženi, naj ne hodi toliko od doma in naj se nekoliko za čebele zanima; tudi naj ga ne ošteva, češ da pridela premalo medu in naj ga ne sili, da bi čebelarstvo opustil. Urednik je odgovoril, da bi dobro premislil, predno bi pisal taki ženi. Svetoval pa je čebelarju, naj ženi za rojstni dan ali božič napiše pesem o vrednosti gospodinje, ki se vedno potepa in ki zanemarja svoje gospodinjstvo.

Hvala Bogu, pravim jaz, da nimajo naši čebelarji takih žen in da pri nas ni takih čebelarjev, ki bi se z enakimi prošnjami obračali na urednika. Gospodinje po gornjem kopitu bi si morale za vzor vzeti matico, ki zapusti panj le dvakrat v svojem življenju in še to le zavoljo važnih „opravkov“.

Glad v panju. Kdaj stradajo čebele? Vprašanje se bo marsikomu zdelo smešno, kaj ne? Vsakdo bo rekel: čebele stradajo tedaj, ko ni več medu v panju. Je že res, ampak takrat je že pravi glad. Toda čebele stradajo tudi tedaj, če imajo še nekaj medene zaloge v panju, a ni nikake paše, ker v tem primeru čebele slabo krmijo svojo zalego. Le pogledimo, kako suhe so žerke v celicah, namesto da bi plavale v obilici mlečka. Iz takega zaroda ne more nikdar postati zdrav in odporen rod, ki bi kljuboval vsem nezgodam, ampak zrastejo šibka, revna telesa, ki jih prvi mrzli veter stre. Iz tega razvidimo, zakaj panji včasih tako naglo opešajo. Družine, ki so v takem stanju, moramo pitati, in sicer izdatno, da dobi zalega obilno hrane in da čebele panj dobro ogrevajo.

Vesele božične praznike želi vsem cenjenim gg. sodelavcem in vsem bralcem Sl. Č. — Uredništvo.

Sklep za uredništvo je 20. dne vsakega meseca. Pisma in denar za društvene namene je naslavljeni na „Slovensko Čebelarstvo“ v Ljubljani. Ček. račun št. 11.066. — Blagovne pošiljke (vosek, med) in naročila za čebelarstvo potrebščine je pošiljati na „Društveno Čebelarno“ v Ljubljani, Tyrševa c. 21. Telefon 35-45. Ček. račun št. 15.645. — Društveno tajništvo je v Ljubljani, Poljanska c. 15/l. Telefon 38-38.

Izdajatelj za Slovensko Čebelarstvo društvo in urednik: Avgust Bukovec.
Tisk J. Blasnik naasl., Univerzitetna tiskarna in litografija d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Uživajte med!

Med je najzlahotnejše in najlažje prebavljivo živilo, obenem pa važno naravno zdravilo in krepčilo za slehernega, zlasti za bolehne.

Sestavine medu so odlične. Glavni sestavini sta grozdni in sadni sladkor (80%), ki jih prebavila s posebno lahkoto odvajajo v kri in jetra. Ti dve vrsti zlahotnega sladkorja ne škodujeta našemu organizmu kakor beli sladkor, ki je težko prebavljiv. Poleg teh vrst sladkorja so v medu zelo važne mineralne snovi: fosforova in kremenčeva kislina, apno in železo, ki jih naše telo brezpogojno potrebuje. V medu so tudi dragocene kvasice in eterična olja, ki so važna za prebavo. Hojev in ajdov med vsebujeta tudi vitamin C. Med je živa hrana, ki jo sloviti pisatelj Maeterlinck imenuje „koncentrirani sončni žarki“.

Med je za otroke neprecenljivega pomena, posebno za slabotne, slabokrvne in rahitične. Dr. Zaiss ga toplo priporoča celo za slabotne in bolehnne dojenčke. V otroških zavodih so z njim dosegli presenetljivo dobre uspehe.

Med kot naravno zdravilo je že od prastarih časov znano. Posebno se obnese pri srčnih boleznih, pri prehladu in obolenju dihal, kot krepčilo oslabeledih okrevalecev, pri zlatenici in obolenju ledvic ter kot urejevalec prebave. Priporočajo ga tudi oslabeledim materam med nosečnostjo, zlasti pa kot krepčilo za živce in ob pomanjkanju spanca. Med je odlično razkuževalno sredstvo za gnojne rane in pospešuje njih naglo celjenje. Opekline namaži z medom, na nove rane daj med — nikdar se ne bodo ognojile.

Med kot krepčilo bi morali redno uživati vsi športniki in težaki. Žlica medu napravlja čudeže pri dolgotrajnih naporih. Mišice potrebujejo predvsem ogljikovih hidratov, ti pa so glavni sestavni del medu.

Med v kuhinji. Ali poznate okusno medeno pecivo in hladilne pijače iz medu? O tem in o medu sploh se lahko temeljito poučite iz brošure prof. Verbiča „Vrednost in poraba medu“, ki stane samo 150 din in se dobi v Društveni čebelarni v Ljubljani, Tyrševa 21.

Med spravljaite v zaprtih posodah na suhem. V odprti posodi in na vlažnem nateguje vodo in se skisa. Naravni med je v začetku tekoč, sčasoma se pa strdi. Tekoč postane zopet, če ga za dalj časa postavimo v toplo vodo (do 50°C). V prevroči vodi izgubi mnogo svojih odličnih lastnosti.

Med kupujte le pri zanesljivih prodajalcih. Zanesljivo, čisto in higienično pridobljeno blago dobite pri:

Uživajte med!

Take letake ima SČD v zalogi po zelo nizki ceni.

Čebelarji!

*Kdo Vam najbolje postreže
s čebelarškimi potrebščinami?*

Društvena Čebelarna

**v Ljubljani,
Tyrševa cesta 21,**

ki je domače podjetje in last
Slov. Čebelarskega društva.

Ček. račun 15.645 - Telefon št. 35-45

**Največja zaloga čebelarških po-
trebščin v dravski banovini.**

Kupuje

vosek in med po najvišjih dnevnih cenah.

Prodaja

vse čebelarske potrebščine, najboljše
kakovosti, po nizkih in solidnih cenah.

**Svolim članom in podružnicam daje primerne popuste
Zahtevajte cenik**

Čebelarji, podpirajte z naročili lastno podjetje